

928.— Вип.3; Стародавній державний лад східних слов'ян його пізніші зміни.— К., 1929.

Літ: Малиновский Иоаникий лексеевич//Новый энциклопедический словарь/ Под ред. К.Арсеньева.— Пг. [Б.г.].— 25.— С.515; Малиновский Иоаникий Алексеевич // Сирская советская энциклопедия.— Новосибирск; М., 1932.— 3; Борисенок С. Російське дикодержавництво в концепції "історії західноруського праг" // Україна.— 1932.— № 3; Малиновський Йоаникій // У.— Т.4.— Париж; Нью-Йорк, 1962; Цыганкова Э.Г. Иоаникий лексеевич Малиновский (1886—1932)//Очерки истории тествознания и техники.— 1991. — Вып.40; Усенко І.Б., Цыганкова Е.Г. Академік О.О.Малиновський // Правова держава.— 1992.— Вип.2—3; Усенко І., Цыганкова Е.Г. У пошуках історичних коренів сучасності: до 125-річчя від дня народження О.О.Малиновського // Збірник АН України.— 1993.— 9; Малиновський О. Із щоденників/Публ. Шабат М., переклад і коментар Усенко І.Б. // Збірник АН України.— 1993.— 10.

Архіви: Особистий архів М. зараз зберігається у його онуки Ц.Шабат у Москві, а частина матеріалів відклалася в ІР ІБ НАН України. Документальні матеріали про життя і

творчість М. зберігаються також у Київ. міськ. архіві (найбільше у фондах ун-ту і колегії Павла Галагана), Томськ. обл. архіві та ЦДАВО України. Архівно-слідча справа М. зберігається у відомчому архіві органів безпеки Рос. Федерації в м. Ростові.

Е.Г.Цыганкова, І.Б.Усенко

НОВИЦЬКИЙ Яків Павлович [14.10.1847, с. Аули, тепер смт Кришчанського р-ну Дніпроп. обл. — 19.05.1925, Запоріжжя] — вчитель, етнограф, фольклорист, краєзнавець, археограф, історик Запоріжжя.

Н. в сім'ї колез. реєстратора Павла Івановича Н. та Єлизавети Петрівни — дочки відставного майора П.А.Мартине-

нка. Дружина — Юхимія Степанівна. У сім'ї Н. було шестеро дітей. Родовід Н. простежується з сер. 17 ст. від козац. полковника Іллі Федоровича Н., який через сина Івана (прадід Я.П.) та дочку Марію поріднився з родом І.Мазепи, а через сина Григорія — з родом П.Орлика. Систематичної освіти Н. не отримав через матеріальні негаразди у сім'ї. Трудова діяльність його пов'язана з відомим педагогом, організатором нар. освіти в Україні бароном М.О.Корфом. Н. належать оригінальні розробки для земських шкіл про роль книги у житті учнівства. Заклав основи сучас. шкільного краєзнавства. 1878 "за розповсюдження в народі україно-фільських тенденцій" був звільнений з посади вчителя. З 1879 до 1924 працював учителем, секретарем повіт. шкіл. ради, попечителем шкіл, почесним членом Олександрів. повіт. попечительства дит. притулків, секретарем губ. відділу нар. освіти. Н. був одним з організаторів і першим директором краєзнав. музею в Олександрівську (1922—23), працював у військ. комісаріаті, зав. архівом при запоріз. окружній інспектурі нар. освіти (1919—25). Одночасно з учител. обов'язками Н. займався просвіт. діяльністю серед сільс. населення, істор.-краєзнав. та фольклор.-етногр. роботою: збиран-

ням нар. пісень, казок, оповідань, етногр., археол., бот. колекцій (складений ним гербарій лікар. трав був відзначений Т-вом любителів природознавства, антропології і етнографії при Моск. ун-ті срібною медаллю). Пед. пошуки Н. вивели його на широку дослідницько-краєзнавчу роботу, пов'язану з вивченням Запоріз. Січей, Хортиці, Великого Лугу, Придніпрян. краю. Краєзнавчі роботи Н. є зразком органічного синкретизму істор.-етногр.-фольклор. та геогр.-статистич. даних. Н. є автором і упорядником майже 40 праць з фольклору, етнографії, історії, статистики, природознавства. Його праці опубліковано на основі унікальних документів ("Материалы для истории запорожских козаков. Из истории Запорожского Сечевого архива за 1770 и 1771 годы", 1909). Був членом Пд.-Зх. відділу Геогр. т-ва, Харків. істор.-філол. і Катеринослав. наук. т-ва дослідників природи, Катеринослав. вченої архів. комісії, членом правління Катеринослав. музею ім. А.Н.Поля. Понад 40 років життя тісні творчі контакти едали Н. з Д.І.Яворницьким. За багаторічну пед. діяльність був нагороджений орденами Св. Станіслава III та II ступенів (1903, 1914) та Св. Анни III ступеня (1908). За плідну 50-річну наук. діяльність 15 грудня 1924

був обраний чл.-кор. ВУАН. Значна кількість зібраного Н. заук. матеріалу зберігається окремими фондами у Держ. архіві Запоріж. обл., ІР ЦНБ, МФЕ, Дніпроп. істор. музеї ім. П.Яворницького.

Тв.: История города Александровска в связи с историей возникновения крепостей Днепровской линии: 1770–1806// ІЕУАК.— 1905.— Вып.ІІІ.— С.1–176; Малорусские песни, обранные в Екатеринославщине: 1874–1903// ІЕУАК.— 1908.— Вып.ІV.— С.131–257; Народная память о Запорожье: Предания, поверия и рассказы, обранные в Екатеринославщине: 1875–1905// ІЕУАК.— 1911.— Вып.V.— С.99–107.

Літ.: Турченко Б.Г., Бровко А. Я.П.Новицький — людина краєзнавець // Репресоване краєзнавство.— К., 1991.— С.56–61; Морозюк В. Народознавч. вітня діяльність Якова Нощького // Народна творчість етнографія.— 1992.— № 5— С.25–34; Энциклопедический словарь /Издатели Брок-уз Ф.А., Эфрон И.А.— СПб., 197.— Т.21.— С.258; УСЭ.— 1982.— Т.7.— С.334.

С.М.Ляшко

ПІСКУН Іван Романович [11.06.1910, м. Конотоп Полтав. губ., тепер Сум. обл.— 23.09.1990, Київ] — театр. критик, історик укр. театру.

Батько — Роман Піскун (1880–1920), слюсар паровозорем. з-ду; мати — Ірина Піскун (1880–1958), домогосподарка. Дружина — Валентина Леонідівна Касаткіна — викладач стенографії Київ. міських курсів стенографії та машинопису. 1925 закінчив семирічку. Працював учнем слюсаря (до 1930), був комсомол. секретарем. Навчався у вечірній школі. Закінчивши Всесоюзні курси окружних комсомол. працівників при ЦК ВЛКСМ (Москва), був на ред. роботі (газ. "Ударник транспорта"). Навчався в Ін-ті журналістики ім. "Правды", аспірантурі Ін-ту червоної професури на від-